

Socialinių garantijų teisės Škotijoje

Pagal 2016 metais sukurtą Škotijos aktą, Škotijos Vyriausybė išvystė šiame informaciniame lape apibūdintas pašalpų schemas. Jos papildo jau egzistuojančias JK Vyriausybės schemas, tokias kaip valstybinė pensija. Daugiau informacijos apie JK kontroliuojamas pašalpas rasite čia <https://www.gov.scot/publications/responsibility-for-benefits-overview/>

Prieiga prie pašalpų : ES piliečiams, turintiems nuolatinio gyventojų statusą

Jeigu ES pilietis su nuolatinio gyventojų statusu atitinka visus reikalavimus, jis gali gauti lygiai tokias pačias pašalpas, kaip ir JK pilietis.

Prieiga prie pašalpų : ES piliečiams, turintiems nenuolatinio gyventojų statusą

Tam, kad ES pilietis turintis nenuolatinio gyventojų teisę, galėtų gauti socialines garantijas pašalpas, jis turi būti gavęs teisę pasilikti (angl. right to reside). Daugiau informacijos apie teisę pasilikti rasite čia <https://www.gov.uk/right-to-reside>

Daugiau informacijos apie ES piliečių teises gauti pašalpas rasite [čia](#).

Škotijoje siūlomų pašalpų sąrašas

- Vaikų su negalia išmoka
- Parama vaikų šildymui žiemą
- Škotijos socialinių garantijų departamento 5 paramos šeimai - Geriausios pradžios pašalpa nėštumui ir išmoka kūdikiui, Geriausios pradžios maistas, Škotijos parama vaikui, Geriausios pradžios išmoka, Geriausios pradžios pirminio lavinimosi išmoka, Geriausios pradžios mokyklinio amžiaus parama
- Jaunų globėjų išmoka
- Globėjo pašalpos papildymas
- Darbo pradžios išmoka
- Laidotuvių paramos išmoka
- Suaugusiųjų neįgalumo išmoka

Vaikų su negalia išmoka

Kas tai yra?

Tai yra išmoka, turinti padengti papildomas vaiko su negalia rūpybos išlaidas. Išmoka yra neapmokestinta, ir sudaryta iš dviejų komponentų: globa ir mobilumas. Už vyresnius negu 3 mėnesių vaikus galima gauti globos išmoką, už vyresnius negu 3 metų vaikus galima gauti mobilumo išmoką.

Globos komponentas turi 3 skirtingus išmokos tarifus: žemiausią (24.45 svarų per savaitę), vidutinį (61.85 svarų per savaitę) ir aukščiausią (92.40 svarų per savaitę). Tarifai priklauso nuo vaikai reikalingos rūpybos.

Mobilumo komponentas turi 2 skirtingus išmokos tarifus: žemiausią (24.45 per savaitę) ir aukščiausią (64.50 per savaitę). Tarifai priklauso nuo vaiko mobilumo lygio. Šios sumos atitinka 2022 balandžio mėnesio tarifus, kurie keičiasi kiekvienų metų balandį.

Daugiau informacijos apie išmokų tarifus rasite čia - <https://www.mygov.scot/child-disability-payment>

Daugiau informacijos išmokas mirtinai sergantiems vaikams rasite čia - <https://www.socialsecurity.gov.scot/asset-storage/production/downloads/Child-Disability-Payment-terminal-illness-stakeholder-factsheet-V1.1.pdf>

Kas gali ją gauti?

- Asmenys jaunesni nei 16 metų, turintys fizinę ar psichologinę negalia.
- Parama bus mokama Škotijos socialinių garantijų departamento iki kol vaikui sueis 18 metų.
- Vaikas su negalia gali neturėti diagnozės, bet paramos prašymo teikėjas turėtų apibūdinti vaiko simptomus Škotijos socialinių garantijų departamentui.
- Daugiau informacijos apie tuos, kurie gali pateikti prašymus, rasite čia - <https://www.mygov.scot/child-disability-payment/applicants>

Kada bus mokama parama?

Vaikų su negalia parama yra mokama į paraiškoje nurodytą sąskaitą kas 4 savaites.

Jeigu vaikas serga mirtina liga, vaiko su negalia parama yra mokama kas savaitę į priekį.

Anksčiausia data, kada ši išmoka yra galima:

- Pirmos paraiškos dalies pildymo internete dieną,
- Jeigu siunčiate popierinę paraišką ir paraišką telefonu - pirmojo skambučio į Škotijos socialinių garantijų departamento dieną.

Kada vaikui sueis 16 metų, Škotijos socialinių garantijų departamentas susisieks su juo, kad įvertintų ar jis gali savarankiškai tvarkytis su paramos išmoka ir tiesiogiai ją gauti.

Kaip pateikti paraišką?

Paraiškos procesą sudaro 2 dalys, kurias galite užpildyti arba internetu, arba siunčiant popierinę paraišką ir skambinant telefonu (Pirmoji dalis yra sutvarkoma telefonu, antroji, popierinė dalis, jums bus atsiųsta apmokėtame voke užpildyti namie).

Jeigu vaikas serga mirtina liga, procesas yra sutrumpinamas iki 1 dalies paraiškos teikimo.

Antroji paraiškos dalis turėtų būti užpildyta ne ilgiau nei 6 savaitės po pirmosios pateikimo.

Daugiau informacijos apie paraiškos teikimą rasite čia- <https://www.mygov.scot/child-disability-payment/how-to-apply>

Esate nepatenkinti sprendimu?

- Jeigu esate nepatenkinti jūsų paraiškos sprendimu, galite prašyti Socialinių garantijų departamento persvarstyti jūsų paraišką.
- Pakartotinį persvarstymą galite apskusti Škotijos pirmosios instancijos teismui (angl. First Tier Tribunal for Scotland) per 31 dienas nuo sprendimo datos. Daugiau informacijos apie pakartotinį persvarstymą ar skundą rasite čia - <https://www.mygov.scot/child-disability-payment/disagree-decision>

Parama vaikų šildymui žiema

Kas tai yra?

Parama vaikų šildymui žiemą yra 214.10 svarų išmoka šildymo išlaidomis žiemą, mokama šeimoms, turinčiomis vaikų su negalia, kiekvieną lapkričio mėnesį. Ši suma atitinka 2022 metų lapkričio mėnesio tarifus ir ji keičiasi kas metus.

Kas gali ją gauti?

Vaikai ir jauni suaugę Škotijoje, kurie atitinka reikalavimus gauti

- aukščiausios pakopos Neįgaliųjų pragyvenimo pašalpos vaikams (angl. Disability Living Allowance) globos komponentą
- aukščiausios pakopos Vaikų su negalia paramos (angl. Child Disability Payment) globos komponentą
- Asmens nepriklausomybės išmokos (angl. Personal Independence Payment) pagerinto kasdienio gyvenimo komponentą, jeigu jiems yra tarp 16 ir 18 metų

Daugiau informacijos rasite čia - <https://www.mygov.scot/child-winter-heating-assistance/who-can-get-child-winter-heating-assistance>

Kaip pateikti paraišką?

- Škotijos socialinių garantijų departamentas automatiškai mokės šią paramą, atsižvelgiant į Darbo ir pensijos departamento jau turimą informaciją.
- Išmokos bus mokamos į tą pačią sąskaitą, kuri yra susieta su asmens Neįgalumo pragyvenimo pašalpa ir Asmens nepriklausomybės išmoka. Kada vaikui sueis 16 metų, išmoka bus mokama arba tiesiogiai jiems, arba juos reprezentuojančiam asmeniui.
- Daugiau informacijos apie paraiškos pateikimą esant iš už Škotijos ribų rasite čia - <https://www.mygov.scot/child-winter-heating-assistance/who-can-get-child-winter-heating-assistance>

Esate nepatenkinti sprendimu?

Siunčiant laišką nemokamu paštu, arba skambinant nemokamu telefono numeriu per tam tikrą duoto laiko limitą, galite prašyti Škotijos socialinių garantijų departamento persvarstyti paraiškos sprendimą.

Šis sprendimas gali būti apskūstas Škotijos Pirmosios instancijos teismo, Socialinių garantijų tarybai.

Daugiau informacijos apie persvarstymą ir skundą rasite čia - <https://www.mygov.scot/if-you-do-not-agree-with-a-benefit-decision>

5 Škotijos socialinių garantijų departamento išmokos

1. Geriausios pradžios pašalpa nėštumui ir išmoka kūdikiui

642.35 svarų išmoka mokama gimus pirmam kūdikiui ir 321.20 svarų išmoka kūdikiams gimusiems po to. Jeigu vienu metu gimsta du ar daugiau vaikų, bus mokama 321.20 svarų papildoma išmoka. Tai galioja nuo 24 savaičių iki 6 mėnesių po pirmojo kūdikio gimimo. Šios išmokos atitinka 2022 metų balandžio mėnesio tarifus.

Daugiau informacijos rasite čia - <https://www.mygov.scot/best-start-grant-best-start-foods/how-it-works>

2. Geriausios pradžios maistas

Nėštumo metu ir kada vaikas yra tarp 1 ir 3 metų amžiaus, 18 svarų išmoka mokama kas 4 savaites. Po gimdymo, ir iki kol vaikui suėjo 1 metai, jūs gausite 36 svarus kas 4 savaites. Išmoka nurodytiems sveiko maisto produktams yra teikiama per apmokamą Mastercard kortelę. Šios išmokos atitinka 2021 metų balandžio mėnesio tarifus.

Daugiau informacijos rasite čia - <https://www.mygov.scot/best-start-grant-best-start-foods/how-it-works>

3. Škotijos vaiko išmoka

80 svarų išmoka mokama kas 4 savaites, už kiekvieną vaiką iki 6 metų amžiaus. Ši pašalpa yra šeimoms, gaunančioms tam tikras pašalpas, padėsiančias prižiūrėti vaikus. Šios išmokos atitinka 2022 metų balandžio mėnesio tarifus.

Daugiau informacijos rasite čia - <https://www.mygov.scot/scottish-child-payment>

4. Geriausios pradžios pirminio lavinimosi išmoka

267.65 svarų išmoka mokama už vaikus tarp 2 ir 3.5 metų amžiaus. Išmoka yra galima netgi jeigu vaikas neina į vaikų darželį. Ši išmoka atitinka 2022 metų balandžio mėnesio tarifus.

Daugiau informacijos rasite paspaudę šią nuorodą - <https://www.mygov.scot/best-start-grant-best-start-foods/how-it-works>

5. Geriausios pradžios mokyklinio amžiaus parama

267.65 svarų išmoka, skirta padėti su pasiruošimo mokyklai išlaidomis. Ši išmoka atitinka 2022 metų balandžio mėnesio tarifus.

Daugiau informacijos rasite čia - <https://www.mygov.scot/best-start-grant-best-start-foods/how-it-works>

Kaip pateikti paraišką?

Paraišką galite pateikti internetu, nemokamu telefonu numeriu, arba siunčiant popierinę kopiją apmokėtu pašto adresu. Daugiau informacijos rasite čia - <https://www.mygov.scot/best-start-grant-best-start-foods/how-to-apply>

Daugiau informacijos apie pašalpas, suteikiančias teisę gauti minėtas išmokamas, rasite čia - <https://www.mygov.scot/best-start-grant-best-start-foods/how-to-apply>

Nepatenkinti sprendimu?

Per tam tikrą duotą laiką, galite prašyti Škotijos socialinių garantijų departamento persvarstyti sprendimą. Tai galite padaryti paštu arba telefonu.

Šis sprendimas gali būti apskūstas Škotijos pirmosios instancijos teismo, Socialinių garantijų tarybai (išskyrus Geriausios pradžios maisto išmoką).

Daugiau informacijos apie persvarstymą, skundą ir kontaktus, rasite čia - <https://www.mygov.scot/if-you-do-not-agree-with-a-benefit-decision>

Jaunų globėjų išmoka

Kas tai yra?

Jauniems žmonėms tarp 16 ir 18 metų, besirūpinantiems asmeniu ar asmenimis, kurie gauna neįgalumo pašalpą, kiekvienais metais yra mokama 326.65 svarų suma. Suma yra mokama į bet kurią, globėjo nurodytą, sąskaitą. Ši išmoka atitinka 2022 metų balandžio mėnesio tarifus.

Kas gali ją gauti?

Norint gauti pašalpą, jauni globėjai turi praleisti ne mažiau nei 16 valandų per savaitę, per 3 mėnesius, asmens su negalia priežiūrai. Prižiūrimas asmuo turi gauti reikalavimus atitinkančią pašalpą. Daugiau informacijos apie reikalavimus rasite čia -

<https://www.socialsecurity.gov.scot/asset-storage/production/downloads/Young-Carer-Grant-factsheet-English.pdf>

Kaip pateikti prašymą?

Jūs galite pateikti prašymą internetu, nemokamu telefono numeriu arba siunčiant popierinę formą nemokamu pašto adresu. Daugiau informacijos apie prašymo teikimą rasite čia - <https://www.mygov.scot/young-carer-grant/how-to-apply>

Esate nepatenkinti sprendimu?

Siunčiant laišką nemokamu paštu, arba skambinant nemokamu telefono numeriu per tam tikrą duoto laiko limitą, jūs galite prašyti Škotijos socialinių garantijų departamento persvarstyti paraiškos sprendimą.

Šis sprendimas gali būti apskūstas Škotijos Pirmosios instancijos teismo, Socialinių garantijų tarybai.

Daugiau informacijos apie persvarstymą ir skundą rasite čia - <https://www.mygov.scot/if-you-do-not-agree-with-a-benefit-decision>

Globėjo pašalpos papildymas

Kas tai yra?

245.70 svarų suma mokama asmenims, gaunantiems pilną arba dalinę Globėjo pašalpą, tam skirtom datom. Išmoka yra mokama automatiškai kas 6 mėnesius. Šios išmokos atitinka 2022 metų balandžio mėnesio tarifus. Išmokos suma bus persvarstoma kiekvienais metais.

Kas gali ją gauti?

Išmoka bus sumokėta asmenims, gyvenantiems Škotijoje, ir gaunantiems Globėjo pašalpą du kartus per metus.

Kaip pateikti prašymą?

Jūs galite pateikti prašymą internetu, nemokamu telefono numeriu arba siunčiant popierinę formą nemokamu pašto adresu. Daugiau informacijos apie prašymo teikimą rasite čia - <https://www.mygov.scot/carers-allowance-supplement/applying-outside-of-scotland>

Esate nepatenkinti sprendimu?

Sprendimas dėl Globėjo pašalpos papildymo gali būti persvarstytas arba apskūstas, jeigu asmuo yra susietas su Škotija, tačiau gyvena iš už JK ribų, bet vis dar Europos Ekonominėje Erdvėje arba Šveicarijoje.

Siunčiant laišką nemokamu pašto adresu, arba skambinant nemokamu telefono numeriu per tam tikrą duoto laiko limitą, jūs galite prašyti Škotijos socialinių garantijų departamento persvarstyti paraiškos sprendimą.

Šis sprendimas gali būti apskųstas Škotijos Pirmosios instancijos teismo, Socialinių garantijų tarybai.

Daugiau informacijos apie persvarstymą ir skundą rasite čia - <https://www.mygov.scot/if-you-do-not-agree-with-a-benefit-decision>

Darbo pradžios išmoka

Kas tai yra?

267.65 svarų suma mokama asmenims tarp 16 ir 24 metų amžiaus, pradedantiems naują darbą po 6 ar daugiau mėnesių bedarbystės. Asmenys su vaikais gaus 428.25 svarų išmoką. Šios išmokos atitinka 2022 metų balandžio mėnesio tarifus.

Kas gali ją gauti?

- Išmoka bus mokama 16 - 24 metų asmenims, arba 16 - 25 metų asmenims, gyvenusiems globoje. Tą dieną, kai buvo gautas paramos pasiūlymas, jie turi būti priėmę darbo pasiūlymą ir gyventi Škotijoje. Jų darbas turi būti bent 12 valandų per savaitę ar apytiksliai, per 4 savaitių periodą.
- Šis asmuo turi būti nedirbęs apmokamo darbo, ir gaunantis tinkamas pašalpas ne mažiau negu 6 mėnesius. Daugiau informacijos apie tinkamas pašalpas rasite čia - <https://www.socialsecurity.gov.scot/asset-storage/production/downloads/Job-Start-Payment-factsheet-English.pdf>

Kaip pateikti prašymą?

Jūs galite pateikti prašymą internetu, nemokamu telefono numeriu arba siunčiant popierinę formą nemokamu pašto adresu. Daugiau informacijos apie prašymo teikimą rasite čia - <https://www.mygov.scot/job-start-payment/how-to-apply>

Esate nepatenkinti sprendimu?

Siunčiant laišką nemokamu paštu, arba skambinant nemokamu telefono numeriu per tam tikrą duoto laiko limitą, jūs galite prašyti Škotijos socialinių garantijų departamento persvarstyti paraiškos sprendimą.

Daugiau informacijos apie persvarstymą ir skundą, rasite čia - <https://www.mygov.scot/if-you-do-not-agree-with-a-benefit-decision>

Laidotuvių paramos išmoka

Kas tai yra?

- Tai yra vienkartinė išmoka, skirta padengti žmogaus, gyvenusio JK, laidotuvių išlaidas. Išmoka mokama tik tiems, kurie gauna atitinkamas pašalpas. Daugiau informacijos apie tarifus mokamus jūsų gyvenamajame rajone rasite čia - <https://www.mygov.scot/funeral-support-payment/who-can-apply-and-when>
- Ši išmoka yra laidotuvėms, vykstančiomis JK ir kartais, tam tikromis sąlygomis, ES šalyse, Islandijoje, Lichtenšteine, Norvegijoje ir Šveicarijoje. Daugiau informacijos apie laidotuves iš už JK ribų, rasite čia (prie 'Who Can Get The Funeral Support Payment' skilties) - [https://www.citizensadvice.org.uk/scotland/benefits/bereavement-and-funeral-benefits/bereavement-and-funeral-benefits/scottish-funeral-support-payment/#Who can get the funeral support payment](https://www.citizensadvice.org.uk/scotland/benefits/bereavement-and-funeral-benefits/bereavement-and-funeral-benefits/scottish-funeral-support-payment/#Who%20can%20get%20the%20funeral%20support%20payment)

Kas gali ją gauti?

- Išmoka mokama asmeniui, gyvenančiam Škotijoje, ir atsakingam už laidotuvių išlaidas.
- Jūs turite gauti vieną iš šių pašalpų: Universalus kredito išmoką (angl. Universal Credit), Atlyginimo paramą (angl. Income Support), Pajamomis grįsta darbo ieškotojo išmoką (angl. Income Based Jobseeker's Allowance), Su pajamomis susijusią įdarbinimo ir paramos pašalpą (angl. Income Related Employment and Support Allowance), Pensijos kreditą (angl. Pension Credit), Apgyvendinimo pašalpą (angl. Housing Benefit), Vaiko mokesčių kreditą (angl. Child Tax Credit) arba Neįgalumo ar sunkios negalios darbo mokesčio kreditą (angl. Disability or Severe Disability element of Working Tax Credit).

Kaip pateikti prašymą?

- Prieš pateikiant prašymą, mirtis turi būti užregistruota, ir laidotuvių namų direktorius turi sutikti aptarti išmokos mokėjimą su Škotijos socialinių garantijų departamentu.
- Jūs galite pateikti prašymą internetu, nemokamu telefono numeriu arba siunčiant popierinę formą nemokamu pašto adresu. Daugiau informacijos apie prašymo teikimą, rasite čia - <https://www.mygov.scot/funeral-support-payment/how-to-apply>

Esate nepatenkinti sprendimu?

- Siunčiant laišką nemokamu paštu, arba skambinant nemokamu telefono numeriu per tam tikrą duoto laiko limitą, jūs galite prašyti Škotijos socialinių garantijų departamento persvarstyti paraiškos sprendimą.
- Šis sprendimas gali būti apskūstas Škotijos Pirmosios instancijos teismo, Socialinių garantijų tarybai.
- Daugiau informacijos apie persvarstymą ir skundą rasite čia - <https://www.mygov.scot/if-you-do-not-agree-with-a-benefit-decision>

Nauja suaugusiųjų neįgalumo išmoka

Papildomai, įvedama nauja Suaugusiųjų neįgalumo išmoka. Prašymus šiai išmokai gauti gali teikti žmonės, gyvenantys trijose bandomuosiuose rajonuose. Palaipsniui ši išmoka bus prieinama gyventojams visoje Škotijoje. Daugiau informacijos rasite čia:

<https://www.socialsecurity.gov.scot/news-events/news/adult-disability-payment-pilot-opens-for-new-applications>

PRAŠOME ATKREIPTI DĖMESĮ: Šis informacinis lapas pateikia tik jūsų galimų teisių santrauką. Jis nepateikia išsamaus jūsų teisių ir jūsų situacijos aprašymo, ir neturėtų būti naudojamas teisinės konsultacijos tikslais. Norėdami gauti daugiau informacijos, atitinkančios jūsų konkrečią situaciją, prašome kreiptis į kvalifikuotą advokatą ar kitą patarėją. Šiame dokumente paminėtų išorinių internetinių tinklalapių nuorodų turinys yra anglų kalba

Projektas yra remiamas SCVO (Scottish Council for Voluntary Associations) įsteigto "Community Capacity and Resilience" fondo ir Škotijos vyriausybės. [29/04/2022]